

Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat

MŰSORFÜZET

Már csak

nap, és:

1989 január - február hó

KÖSZÖNTŐ

A **Műsorfüzet** három havonkénti megjelentetése kedvezőtlen visszhangra talált a Társulat tagságánál, ezért az Elnökség úgy határozott, hogy visszaállítjuk a két havonkénti periódust.

Ezt fokozottan indokolja, hogy a X.UIS Kongresszus előkészítése és lebonyolítása csak széleskörű társulati összefogással, egy pontosan és részletesen kidolgozott forgatókönyv alapján, megfelelő végrehajtó létszám biztosításával lehetséges.

Az ehhez szükséges folyamatos információbiztosítást is kívánja szolgálni a szerkezetében és formájában megújított **Műsorfüzet**, amelynek első számát most a kezében tartod.

Társulatunk nagy próbatétel előtt áll. Bizunk abban, hogy e rendkívüli méretű feladat kedvező minőségi változást fog hozni a Társulat életébe, általánossá válik a közös célok érdekében végzett feladatok vállalása, a vállalt feladatok határidőre, elvárt minőségben történő elvégzése.

A Társulat és a tagság, a kongresszusi szervező bizottság és a munkában részt vállalók, a társulati tagok és csoportok egymás közötti viszonyának megújulásában bizva valamennyi tagunknak és a határainkon túl élő magyar barlangkutatóknak eredményekben és sikerekben gazdag, lehetőségeink szerint boldog ujesztendőt kívánunk!

BUÉK

Elnökségi határozatok

Elnökségi ülés 1988.október 25. /részvételi arány 55 %/

E-33/88 Tudomásul vette Gádoros Miklós tájékoztatóját az aknaszlatinai /Szovjetunió/ terápiai központban tett látogatásról és azt a határozatot hozta, hogy a Társulatnak szakmai kapcsolatot kell kiépíteni az aknaszlatinai Allergológiai Kórházzal.

E-34/88 Az Elnökség az alábbi jutalmazási javaslatot fogadta el:

- az ezévi Vándorgyűlés színvonalas megszervezéséért és lebonyolításáért az ALBA REGIA Barlangkutató Csoport 2400 Ft jutalomban részesül.
- az ezévi központi társulati kutatótáborban végzett kiemelkedő munkájukért

1000 Ft-os jutalomban: Bárkányi Csaba
Bolvári Ágnes
Brankovits István
Gombos József
Nagy János
Sör Ildikó
Zalán Béla

500 Ft-os jutalomban: Berczik Pál
Berhidai Tamás
Borka Pál
Czakó László
Ember Sándor
Kérdő Péter
Rose György
és Várhegyi Mihány

részesülnek.

E-35/88 Vajna György: "Veszélyben van-e a karsztvíz" c. - a MAGYAR HIRLAP-ban megjelent - cikkére készített társulati állásfoglalást a MAGYAR HIRLAP-nak meg kell küldeni.
Ugyanesak meg kell küldeni a Társulat állásfoglalását a KVM-nek, az Aggteleki Nemzeti Parknál folytatott ellenőrzéséről készített és a minisztérium által megküldött jelentéssel kapcsolatban.

Elnökségi ülés 1988.december 5. /részvételi arány 66 %/

E-36/88 Az Elnökség a Környezetvédelmi és Vizgazdálkodási Minisztérium Barlangtani Intézete és a Társulat együttműködéséről szóló beszámolót köszönettel tudomásul vette és megállapította, hogy az együttműködés igen jó, az információcsere területén tovább kell fejleszteni a kapcsolatot.

E-37/88 Az Elnökség a 10.Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszusra meghívandó személyek körét az alábbiak szerint fogadta el:

Szállás és részvételi díj mentesség /étkezés nélkül/

min. az Unió 4 vezetője részére

max. az Unió 9 vezetője részére

csak részvételi díj mentesség

amennyiben a 9 főből 5 fő részére a teljes mentesség nem oldható meg

a fennmaradó 5 fő

a szakbizottságvezetők

a tiszteleti tagok és

néhány egyedileg elbírálandó szakember.

A megosztás arányát a Szervező Bizottság saját hatáskörben bírálja el.

E-38/88 Az Elnökség határozata értelmében a Választmány elé beterjesztendő munkatervben feltételesen szerepeljen a jövő évi vándorgyűlés.

E-39/88 A Társulat 1989. évi költségvetésével kapcsolatos előterjesztést az Elnökség köszönettel tudomásul vette és jóváhagyta a Választmány elé történő beterjesztést.

E-40/88 Dr Szunyogh Gábor - tudományos titkári funkciójáról történő - lemondását őszinte sajnálattal tudomásul vette.

- E-41/38 Szenthe István Elnökséghez címzett 1988. nov.22-i keltezésű beadványát a Társulat Ellenőrző Bizottságához, a szakmai kérdések tekintetében az illetékes szakbizottságokhoz utalta, ezek vizsgálati eredményei alapján alakítja ki álláspontját.
- E-42/88 A Társulat vezetése Szablyár Pétertől köszönettel és elismeréssel átvette az 1988. évi központi társulati kutatótábor dokumentációját.

1989. január 28-án (szombat)
10-órára
rendkívüli közgyűlést hív
össze.

A közgyűlés helye: a MTESZ Anker-közi Székháza /Budapest, VI. Anker-köz 1. félemelet/.

A közgyűlés célja: az 1989-évi X. UIS Kongresszus előkészítése, a tagság tájékoztatása az elvégzendő feladatokról.

N a p í r e n d:

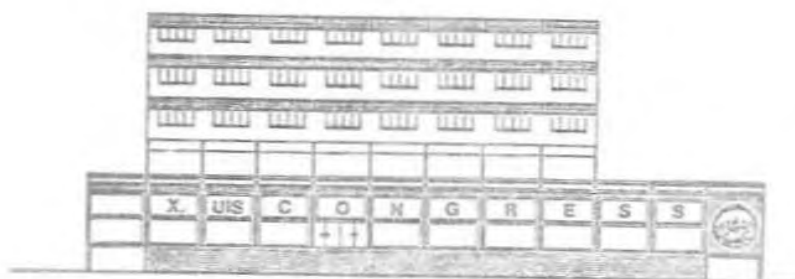
1. Elnöki megnyitó /Dr Fodor István/
2. Béestől Barcelónáig - az UIS eddigi kongresszusairól /Dr Kósa A., Gádoros Miklós/
3. A X. UIS Kongresszus előkészítése, feladatok /Hazslinszky T., Házi Z./
4. Kérdések, hozzászólások, vita
5. Jutalmak átadása
6. Elnöki zárszó /Dr Fodor István/

A rendkívüli közgyűlés részvételi arányát a Társulat vezetése és a kongresszusi szervező bizottság az ügygel való azonosulás "bizalmi szavazásaként" tekinti és ezért a tagság teljeskörű részvételére számít!

Részvételi szándékát erősítse meg a mellékelt szelvény visszaküldésével /1989. január 10-ig!/, hogy a közgyűléshez megfelelő feltételeket tudjunk biztosítani!

Aktiv részvételére és önzetlen munkavállalására számítunk!

Dr Fodor István
elnök

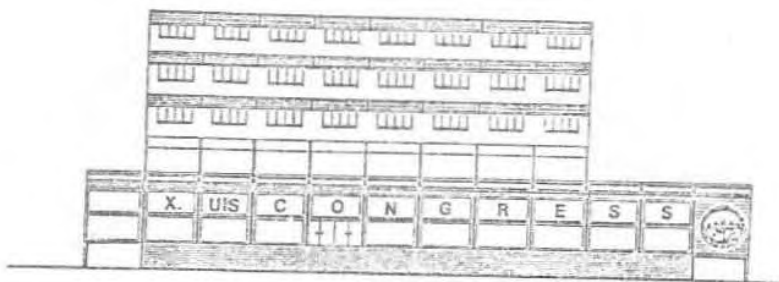

kongresszusi hírek

A 10. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus szervezésének ütemterve

- 1988.10.31. végleges jelentkezések beérkezése
11.15. kirándulásvezetők kéziratainak leadása, fordításra kiadása
11.30. végleges jelentkezések feldolgozása, ennek alapján:
12.15. szállások véglegesítése, lefoglalása, közlekedés
- 1989.01.15. szekciók véglegesítése, előadások besoroztása, előzetes program készítése
01.15. kirándulásvezetők nyomdába adása
01.28. Rendkívüli közgyűlés a kongresszus szervezéséről
01.31. kiállítások és pályázatok szervezésének előkészítése, kartonok kiküldése
02.01. jelentkezések visszaigazolása, pótlólagos információk bekérése
02.15. előadások beérkezése, szerkesztése
05.15. kiadvány első kötetének nyomdába adása, forgatókönyv
05.31. részvételi díjak beérkezése
06.15. program véglegesítése
07.15. program kiküldése
a kongresszus részletes forgatókönyvének véglegesítése
07.31. kirándulások, szállások, buszok kontrollálása
08.10-13. a helyszín berendezése

Hazslinszky Tamás
a szervező bizottság
vezetője

kongresszusi hírek

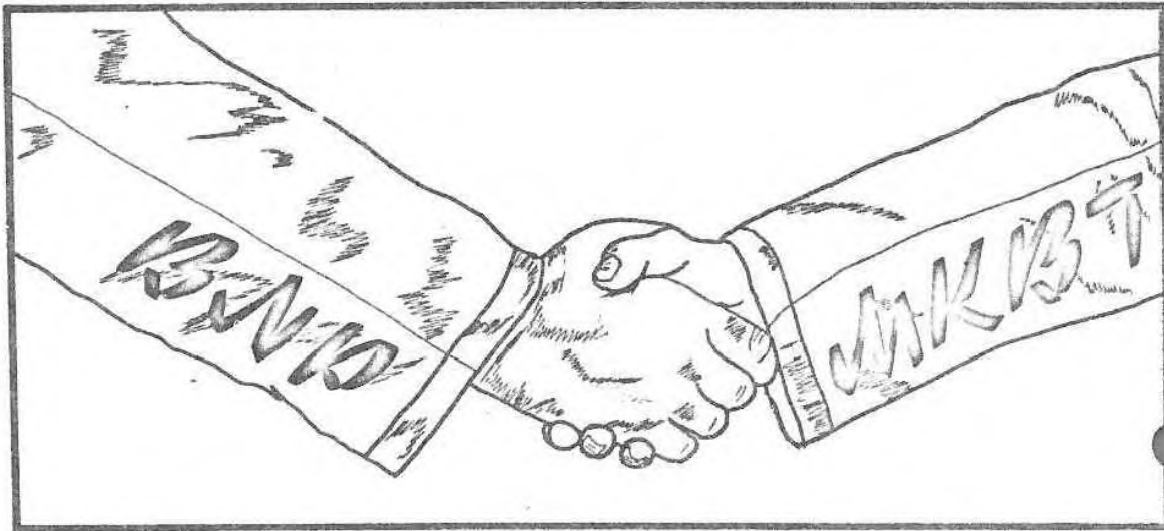
EZT IRÁK RÓLUNK!

"Az "öreg rókák" tudni vélik, hogy az eddigi kongresszusok mindig úgy váltogatták egymást, hogy egy jó után egy rossz következett. És ez Budapestre nézve /a magyarok a spanyol hibákat ki akarják parirozni/ reményekre ad okot 1989-re.

Magyarország jelentkezésével egyértelműen ezért fáradozott és jó feltételeket kínál ahhoz, hogy egy újabb nemzetközi kongresszus működő bázisává váljék. Más szocialista országok képviselői ugyan ágálnak, hogy ebben az esetben a politikai rendszer devizát akar beszélni, és ezért a részvételi díjakra vonatkozóan beavatkozik majd. A magyar delegáció lelkes fáradozása /és nem egyetlen lelkes tagé, mint Spanyolországnál/ egy ragyogó kongresszus reményét adja.

Végső értékelésként osztrák druszámnak, Dr Walter Krignek idézetét szeretném felhasználni: "Tul szép ahhoz, hogy igaz legyen." /F.Krieg/

Mitteilungen des Verbandes der
deutschen Höhlen- und Karstfor-
scher e.V. München /1987/1./

EGYÜTTMŰKÖDÉSI SZERZŐDÉS

A Bükk Nemzeti Park Igazgatósága /Eger, Sánc u.6. 3304/
/továbbiakban BNPI/ és a Magyar Karszt és Barlangkutató
Társulat /Budapest,VI.Anker köz 1/3/ /továbbiakban MKBT/
együttműködési szerződést köt az alábbiak szerint:

- az MKBT elméleti és gyakorlati karszt- és barlangku-
tatási tevékenységének a BNPI illetékességi területén
szpeleológiai jellegű bejáró, feltáró, oktató, kutató,
szakértő munkák végzésére;
- a kutatások és azok hasznosításának szorosabb kapcsolódására a BNPI feladataihoz és ama céljaihoz, hogy az aktív karszt- és barlangvédelmi munkák minél nagyobb mértékben támaszkodjanak a szpeleológiai és karsztológiai aktuális aktuális kutatási eredményeire.

A szerződés a kölcsönös érdekű tevékenység összehangolását, a karszt- és barlangvédelem fontossága tudatosítását szolgálja.

Az együttműködés az alábbi területekre terjed ki:

1. Az MKBT részéről

- 1.1 Az MKBT biztosítja, hogy karsztológiai és speleológiai kutatásaira olyan hosszutávú, az egyes szakterületek jellegének megfelelően összehangolt programot készít, mely felöleli az MKBT kutatási profiljának megfelelően a BNPI illetékeségi területének megismerését, illetve összegzi azokat a lehetséges teendőket, melyekben az /szervei, csoportjai, tagjai/ aktívan részt vehet. A hosszutávú program mellett az MKBT /szervei, csoportjai, tagjai/ a BNPI felkérésére, megbízására részt vehet a BNPI illetékeségi területén a karszt- és barlangvédelmi kezelői, üzemeltetői munkájához szükséges szakértői vélemények, tervek, kutatások elkészítésében, illetve kivitelezések végzésében.
- 1.2 Az MKBT elősegíti, hogy a BNPI karsztokkal és barlangokkal kapcsolatos tevékenysége minél szélesebb körben váljék ismertté.
- 1.3 Az MKBT biztosítja a könyvtárának és dokumentációtárainak használatát a BNPI munkatársai részére.
- 1.4 Az MKBT /szervei, csoportjai, tagjai/ társadalmi segítséget ad a BNPI gyakorlati természetvédelmi feladatainak ellátásához /pl. természetvédelmi őrség, tűzőrség, bányákban barlang-előkerülések jelölése, közös kutatóbázis működtetése, stb./.
- 1.5 A vonatkozó kutatási programok összeállítása és teljesítése az MKBT szerveinek, csoportjainak, tagjainak tevékenységében konkretizálódik a BNPI - vel kötendő szerződéses megállapodások, megbízások, illetve éves munkatervek alapján. A munkaterveket a munkaprogram végrehajtása során kapcsolattartásra kijelölt személyek állítják össze úgy, hogy az egyeztetés, pénzügyi tervezés lehetséges maradjon.

2. A BNPI részéről

- 2.1 A BNPI közreműködik a távlati közös kutatási program kidolgozásában. Az éves, vonatkozó munkatervek összeállításához igényeit, elvárásait egyeztetni az MKBT illetékeseivel, illetve rendelkezésre bocsájtja fejlesztési terveit, koncepcióit.
- 2.2 Jogi, szervezeti, anyagi-technikai eszközeivel külön megállapodások alapján, kiemelt mértékben biztosítja és segíti a feltáró- és tudományos kutatásoknak, barlangkutató táboroknak, emlékturáknak, barlangvédő tevékenységnek a BNPI illetékességi területén történő végzését.
- 2.3 A BNPI segítséget nyújt az MKBT karszt- és barlangvédelmi oktató munkájában, elsősorban saját tapasztalatainak átadásával.
A BNPI illetékességi területét érintő publikációk kölcsönös cseréje keretében ellátja az MKBT-t a BNPI-re vonatkozó BNPI, illetve KVM kiadványokkal, illetve egyéb KVM kiadványok beszerzésében segítséget nyújt az MKBT részére.
- 2.4 A BNPI illetékességi területét és feladatát érintő tudományos konferenciák, jelentősebb barlangos rendezvények szervezésében a BNPI kölcsönösségi alapon vesz részt.
- 2.5 A BNPI támogató segítséget nyújt az MKBT /csoportjai, szervei, tagjai/ számára, ha a BNPI illetékességi területén lévő szervektől /erdészet, vízművek, honvédség, stb./ kell valamely engedélyt /pl. utasználat, stb./ megszerezni.
- 2.6 A KVM/OKTH/ - MKBT érvényes kutatásvezetői igazolvánnyal rendelkezők számára a BNPI kezelésében lévő barlangok ingyen, az érvényes VHT igazolvánnyal rendelkezők számára 50 %-os kedvezménnyel látogathatók.

3. A távlati program első szakasza a szerződés aláírásától 2000-ig terjed. A távlati program végrehajtása éves munkatervek keretében valósul meg.
4. Az együttműködési tevékenységben részt vevő BNPI és MKBT szakemberek, vezetők évente egy alkalommal közvetlen személyes megbeszélésen cserélik ki tapasztalataikat a végzett munkáról és határozzák meg a közös tevékenység további menetét.
5. Az együttműködési szerződés a mindenkori mellékleteivel /távlati program, éves munkatervek/ együtt érvényes.
6. A szerződés, illetve kapcsolódó tevékenység és munka-program gondozására a
 BNPI Varga Ferenc geológiai felügyelőt, az
 MKBT dr Lénárt László egyetemi adjunktust jelöli ki.
7. A szerződő felek ezen megállapodást jogigény nélkül egyoldaluan 30 napos határidővel bármikor felmondhatják.
8. A megállapodás az 1986. évi I. tv. 5.§-a alapján illetékmentes.

Eger, 1988. szeptember 1.

Varga Ferenc sk.
 Bükki Nemzeti Park Igazgatósága
 részéről

Lénárt László sk.
 MKBT részéről

*Hasonló szellemű megállapodás előkészítése kezdődött meg az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságával /szekk./.

Az 1988-évi **fotópályázat** eredménye

Az MKBT Fotográfiai Szakbizottsága fotópályázatára 4 pályázótól 23 papirkép /ebből 5 színes/ és 5 pályázótól 56 db színes dia /ebből 7 db 6x6 cm méretű/ érkezett be a november 15-i beküldési határidőig.

A pályázat elbírálását az alábbi összetételű bíráló bizottság végezte el: Borzsák Péter, dr Czajlik István, Hazslinszky Tamás.

A bíráló bizottság első díjat egyik kategóriában sem adott ki.

Az "a" kategóriában /a Budai-hegység barlangjai/

II.díjat kapott: Kárpátné Fehér Katalin /jelige: Barna/ Káosz e. ff. papirképe és Fritz Zsolt-Fehér János-Kiss Attila-Sági Imre /jelige: Márton/ Pál-völgyi-barlang 1., 7., 10. és 12. sz. 24x36-os diakollekciója.

III.díjat kapott: Fehér János /jelige: Aliz/ Mátyás-hegyi-barlang e. 6x6-os diája.

A "b" kategóriában /a magyar barlangkutató tevékenységet reprezentáló felvételek/

II.díjat kapott: Kárpátné Fehér Katalin /jelige: Barna/ Hogyan tovább? e. ff. papirképe.

Dr Czajlik István
MKBT Fotográfiai Szakbizottság
vezetője

információk közlemények

Az Oktatási és Közművelődési Bizottság /OKB/ úgy döntött, hogy a barlangi kutatásvezetői igazolványok meghosszabbításának módját - az utóbbi évek tapasztalatai alapján - az alábbiak szerint fogja végezni:

- a/ A kutatásvezetők igazolványa, ill. a meghosszabbítás /érvényesítés/ a megszerzés idejétől 5 /öt/ évig érvényes;
- b/ Az utolsó érvényes évben /esetleg előtte egy évvel, előrehozott formában/ egynapos, ismeretfröví-tő továbbképzésen kell részt venni minden kutatásvezetőnek. Részvétel esetén az igazolvány meghosszabbítása automatikus;
- c/ Minden évben egy továbbképző napot tartunk, a továbbképzéshez éppen szükséges tematikával és előadókkal;
- d/ A kutatásvezetők számára fontos új és szükséges ismeretekről a szükségleteknek megfelelően körlevélben is tájékoztatjuk az érdekelteket.

Az OKB kiadványai közül az alábbiak a Társulat titkárságán folyamatosan beszerezhetők:

Barlangi kutatásvezetői jegyzet	130 Ft
Barlangi idegvezetői jegyzet	80 Ft
Barlangföldtan I. jegyzet	30 Ft

Dr Lénárt László

Barlangi idegenvezetői tanfolyam

1988. november 15-19. között rendeztük meg a soronkövetkező barlangi idegenvezetői tanfolyamot Jósvafő - Miskolc - Budapest útvonalon.

A résztvevők a Baradla-barlangot /Aggteleki rövid-túra; Vörös-tói középtúra/, az István-, Anna-, Szemlő-hegyi- és Pál-völgyi-barlang kiépített szakaszait nézték végig.

Az előadók Hazslinszky Tamás és dr. Lénárt László voltak. A résztvevők a tanfolyam előtt kézhez kapták az előadók által írt jegyzet 3., javított és bővített kiadását.

A 16 jelentkező közül az alábbiak tettek sikeres vizsgát:

Antal József	Genersich György
Balázs Béla	Gönczöl Tímea
Berecz Lajos	Kálóczy András
Bartók Katalin	Makra Julia
Bódis Ferenc	Soós Ágnes
Égerland Zoltán	Spielmann Edit
Garam Gábor	Szedő Annamária

dr. Lénárt László

Az alábbi szelvényt kitöltve kérjük visszaküldeni!

A Társulat 1989. január 28-i rendkívüli közgyűlésén részt veszek.

- 16 -

.....
név

.....
csoport

Az 1988. október 1-10-ig megrendezett zakopáni nemzetközi barlangkutató táborban két magyar barlangász: Kertész János és Brusznyczki Zoltán /Erzsébet SC/ is részt vett. A tábor ideje alatt többek között bejárták a Wielka Snieżna-barlangot a felső bejáraton keresztül is.

Szabó Gyula

A BAUXIT Barlangkutató Csoport 1988. június 4-5-én megrendezte az

I. TAPOLCAI BARLANGNAPOK-at.

4-én nyitottuk meg a csoport életét bemutató kiállítást, melyen Dr Lénárt László tapolcai témájú képe-lapjai is szerepeltek. Ez két hétig volt látható. 5-én nyílt barlangturákat szerveztünk a Kórház-barlangba. Ezen a napon 150 vendéget fogadtunk, ennek negyede külföldi volt. A rendezvény alkalmából emléklap készült. Ez korlátozott számban kérhető Kolláth Jánostól /címe: 8300 Tapolca, Dimitrov tér 5/708/.

Ezton mondunk köszönetet dr Horváth Tibornak, aki a rendezvények szervezésében, lebonyolításában nagy segítségünkre volt.

A Karszt és Barlang 1987. I-II. számában az 54. oldalon közölt legmélyebb barlangok listájához az alábbiakat szeretném közölni:

A Naszályi víznyelő-barlang 1980-ban történt VM-10 típusú repülőgép magasság-mérő műszerrel mért értéke -220 ± 5 m volt /Nem várt csodák terme/, ill. innen fordultunk vissza /az akkori Lóczy Lajos Barlangkutató csoport néhány tagja/.
Kocsis János

/a barometrikus magasságmérők barlangi alkalmazhatósága a nagy páratartalom miatt kérdéses, a mért értékek ellenőrizendő! a szerk./

III. speleotendaro

Eszperantista Barlangkutatók III. táborozása 1988.
10.20-24. Magas Tatra, Tycha dolina - Cervené vrchy

Már harmadizben találkoztak eszperantista barlangászok, és öt nemzet 13 kutatója foglalkozott elméleti és gyakorlati kérdésekkel a liptószentmiklósi kutatók remek szervezéseként. A bolgár, cseh, magyar, litván és szlovák kutatók a nemzetközi nyelven - eszperantóul érintkeztek.

A tábor résztvevői fogadta dr. Stanislav Pavlarcik és közösen megtekintették a Karsztmuzeumot Liptószentmiklóson. A szállás a Tycha dolinában a TANAP házában volt, onnét lehetett könnyen megközelíteni a terepi programokat, a Magas Tatra és a Nyugati Tatra közé beékelődött karszterületet a Cerveny vrchy csoportban. Október 22-én a Kresanica csuca alatti Zadni Uplas nevű zsombolyt kerestük fel /1800 m tszf/ és tekintettük meg a felszíni, magashegyi karsztos formákat. Másnap az egyik program szerint a Kasprový vrch és a Svinica /2300 m/ megmászása volt a cél a Csehszlovák-Lengyel határon, míg a másik kirándulás a Deményfalvi-völgybe vezetett a Szabadság-barlang felkeresésével.

Esténként a résztvevők bemutatták országaik barlangkutatótársát diavetítéssel kísérve, majd pedig 23-án vasárnap délután az Eszperantó-többsz nyelvű speleológiai szakszótár szerkesztésével és a tábor záróközleményével foglalkoztak a résztvevők.

Az eszperantista barlangkutatók elhatározták:

- a jobb információ és propaganda érdekében rendszeressé teszik a VESPERTO /Denevér/ körlevél megjelenését, szerkesztésével Vukov Pétert bízták meg;
- tovább folytatják a speleológiai kifejezések eszperantóra fordítását, ennek kordinálását Ján VAJS /Liptószentmiklós/ látja el;

- címjegyzéket készítenek az aktív eszperantista barlangászokról és megküldik a résztvevőknek, felelős Ján VAJS;
- a következő IV.SPELEOTENDARO-t a X.Nemzetközi Barlangkutató Kongresszust követően Magyarországon rendezzük meg 1989.augusztus 20-25. között.Helye: Kaposvár - Mecsek.

A táborozás tanulságaként levonhatjuk, hogy az eszperantó alkalmas nyelv e téren is és van nemzetközi érdeklődés is.

Külön köszönet illeti a házigazdákat a jó szervezésért!

Vukov Péter
H-7400 Kaposvár
48-as ifjúság u.36.

Az újkelet barlangkutatók szerint kizárt az, hogy a Kab-hegy víznyelői szabadtükrű vízfolyása vízszintes járatrendszerhez tartoznak, azok csak mélykarsztra nyelnek.

Szerintem nem kell kizárni.Az Ős község alatti karsztforrás-csoport a nyílt karszt közvetlen közelében, lejtő aljában fakad, és kora tavasszal, hóolvadáskor az ottani lakosok szerint vízhozama jelentősen megnő.

Bár az egyértelműen nem bizonyítja, de elképzelhető, hogy a Kab-hegy 43 víznyelője, esetleg a Szentgál környéki Zsófia-pusztai nyelők is patakos járatrendszeren keresztül állnak kapcsolatban a forrással. Jelenleg a forrás-csoport nem működik a nyirádi depresszió miatt. Kessler forráskatasztere szerint az ötvenes években 5 alkalommal mérték hozamát, a legnagyobbat május 30-án. Valószínűleg egyik mérés sem esett egybe a hóolvadás időszakával.

Koesis Ákos

FELHÍVÁS!

Felhívjuk a T. sporttársak figyelmét, hogy 1989. július 8-30. között balkáni barangolással egybekötött szipleo-alpin expedíció indul "HUNGARIA '89" néven Jugoszlávia-Albánia-Görögország-Bulgária-Jugoszlávia utvonalon. A 23 napos körutat, a KPVDSZ Vörös Meteor STUDENT szipleo-alpin csoportja szervezi, de a végleges programot a résztvevőkkel alakítjuk ki.

Irányár 16 ezer Ft., befizetés három részletben.

Jelentkezés 1989. március 31-ig. Felvilágosítás szerdánként, 18-20^h között ill. levélben: KPVDSZ VM TE/STUDENT csop.; 1067. Bp., VI. Eötvös u. 25/a.

Krekács Károly

Az 1988-évi LUKÁCS LÁSZLÓ Vándorkupa ügyességi versenyt a BEAC 1988. október 21-én rendezte Bódvaszilason az Almási-zsombolyban és a Meteor-barlangban.

A rendezésben történt zökkenők ellenére jó hangulatu verseny alakult ki, amelyen 12 háromfős csapat indult. Eredményhirdetésre éjjél után került sor. A szoros küzdelemben a következő végeredmény született:

1. Rózsadombi Kinizsi /Borka Pál, Rose György, Vári Attila/
2. Majkó-I. /Szlovákia/
3. Honvéd Auróra SE /Budavári József, Gyovai László, Sági Péter/

A szilasi kutatóházhoz közeli fákra kifeszített kötélpályán rendezett ügyességi versenyt Pusztai Csaba nyerte.

N.T.

FELHÍVÁS

az 1989 -évi tagdíj befizetésére !

Az 1989-évi tagdíjak fizetését az alábbiak szerint kérjük:

- 1./ Amennyiben március 31-ig sor kerül az évi felnőtt tagdíj befizetésére, annak összege 250 Ft helyett csak 200 Ft!
- 2./ Lehetőség van az évi felnőtt tagdíj két részletben történő befizetésére. Ez esetben március 31-ig 125 Ft-t és szeptember 30-ig ismét 125 Ft-ot kell befizetni.
- 3./ Julius 1-e után belépő új tag fél éves /125 Ft/ tagdíjat fizethet, de a Karszt és Barlang csak teljes évi tagdíj befizetése esetén jár!
- 4./ Új belépők a tagdíjon felül 50 Ft egyszeri belépési díjat fizetnek /ifjúsági és felnőtt belépők egyaránt/.

A tagdíj befizetés feltételei változatlanok, tehát:

- helyszíni befizetés a Titkárságon, elsősorban az egyéni tagok részére;
- csoportok tagjai szintén a Titkárságon fizethetnek be, lehetőleg a csoportvezetők, ill. a csoportok által megbízott összekötők útján, egy összegben;
- a vidéki csoportok részére - amennyiben személyes befizetésre nincs alkalom - kérésre csekket biztosítunk.

Az egyéni és csoporttagok fegyelmezett tagdíjfizetését előre is köszönjük!

Akik önmagukat szendázzák

Veszélyben

van-e a karsztvíz?

Meghökkentő hírek kaptak szárnyra Komárom megyében, pontosabban a megyeszékhelyen. Nevezetesen: a Tatabányai Bányák, hogy mérsékelje a nagygyházi üzemből felszínre emelt víz környezeti ártalmait, rövidesen megkezdő a szénmezők védelmére felszínre szivattyúzott víz egy részének visszatáplálását a mélykarsztba. Még hozzá úgy, hogy a nagygyházi bánya legmélyebb szintjén levő gyűjtőpontból egy távvezetékön át a csordakúti bánya már kiaknázott, elárasztott térségébe vezetnék vissza a vizet. Próbaképpen egyelőre percentként mintegy tíz köbméternyit, s amennyiben ez a mód bevállik, akkor a későbbiekben akár 50-60 köbméternyit is. A víztömeg visszatáplálásával nem rontanak tovább a mélybeli vízháztartás amúgy is megromlott hidrológiai egyensúlyát, nem sodornak veszélybe a budapesti hőforrásokat sem, s nem utolsósorban: kitermelhetővé válnék a nagygyházi bánya szén- és bauxitvagyonai.

Az E- 32/88. száma /1988.szeptember 7-i/ elnökségi határozatnak megfelelően a Karszthidrológiai és Geológiai Szakbizottság nevében Maucha László társulati állásfoglalást terjesztett elő, amelyet a MAGYAR HÍRLAP főszerkesztőjének megküldtünk. Az állásfoglalást teljes terjedelmében közzétesszük. /hasonló társulati állásfoglalás jelent meg korábban a József-hegyi-barlanggal kapcsolatos problémákról a MAGYAR NEMZETBEN/.

Hazai karsztvizeink mennyiségét és minőségét veszélyeztető
tényezők

/Vajna György: "Veszélyben van-e a karsztvíz" című, a Magyar Hírlap 1988. augusztus 16-i számában megjelent cikkben felvetett kérdésekkel kapcsolatos észrevételek és kiegészítések./

A Szerző igen időszerű kérdést vetett fel cikkében, amikor az eocén program keretében létesített szénbányák /Mány, Nagygyeháza, Csordakút/ környezetében tervezett és kísérletileg már elkezdett karsztvízvizsszatáplálás szennyező hatásának lehetőségére hívta fel a figyelmet. A karsztvíz visszatáplálása a karsztos területeken kialakított mélyszintű bányák aktív víztelenítése káros hatásainak ellensúlyozására vonatkozó művelet, amely a fenti bányák térségében a budapesti gyógyforrások mennyiségi védelmét szolgálná.

A cikk a kísérleti visszatáplálás vízminőségi ellenőrzésének mechanizmusát támadja. Azt kifogásolja, hogy miért a visszatáplálást végző vállalat ellenőrzi a betáplált vizek minőségét. Ez a körülmény valóban nem szerencsés, hiszen a karsztba csak ivóvíz tisztaságú víz vezethető vissza, de a karsztvizek veszélyeztetettségének ez csak az egyik epizódja. Hazai karsztvizeinket még számos más kedvezőtlen körülmény és tevékenység is károsan befolyásolja.

Karsztvidékeinken ma már számos helyen nagyobb a kitermelt víz mennyisége, mint a helyi természetes csapadékeredetű utánpótlás mértéke, holott minden évben csak az utánpótlódó mennyiséget lenne szabad kivenni. Természetesnek mondható vízháztartási viszonyok ma már csak Aggtelek környékén és talán a Mecsek-hegység egyes területein található. Ismeretes például, hogy a Dunántúli-középhegységben a nyírádi vízemelés és a hévízi termálkutak termelése a Hévízi Tóforrás, a Nagygyeháza, Csordakúti bányavíz emelés és a budapesti termálkutak termelése a budapesti hévforrások, a kincsesbányai és balinkai vízemelés a Bodajk-várpalotai források mennyiségi és minőségi viszonyait veszélyeztetik, ill. apasztották el. A Bükk hegységben az egrí ivóvíztermelő kutak karsztvíz termelése a helyi langyos gyógyforrások csaknem teljes elapadásához vezetett.

E kiragadott példák mellett meg kell említeni azt is, hogy az 1980 óta tartó igen aszályos időjárás is jelentősen hozzájárult a víz-

szintek és a forráshozamok jelenlegi nagyfokú csökkenéséhez és ahhoz, hogy jelenleg a legnagyobb hozamú karsztvíztemmelő helyek környezetében az aktuális utánpótlódásnál csaknem másfélszer nagyobb mennyiségű karsztvizet hoznak felszínre. A Dunántúli-középhegységben a jelentősebb depressziók közelében a természetes karsztvízáramlás ellenkező irányúra fordult. A vízszint eredeti domborzata oly nagy mértékben átrendeződött, hogy kétségesé vált mindenfajta visszatáplálás eredményessége, ami ráadásul még a víztest elszennyződésére is vezethet.

A legutóbbi 30 év átlagában mintegy 180 mm/év karsztos beszivárgáshoz képest az összes karsztvízemelés 140 mm/év volt a Dunántúli-középhegységben, mintha az évi beszivárgás csak 40 mm lett volna. Ez 30 év alatt összesen 4200 mm-es hiányt jelent, mint az összes kivétel összege. Ez a hiány természetes úton csak 23 év alatt töltődhetné vissza, ha az összes kivétel szünetelne.

Magyarországon a karsztvizek minőségét az esetleges szennyezett vízzel való visszatápláláson kívül jelenleg még az alábbi igen kedvezőtlen hatások is befolyásolják:

1. Nyíltkarsztos felszíneken vagy karsztos víznyelők nemkarsztos vízgyűjtőjén kimutathatóan a legerősebb szennyező hatása a koncentrált ipari körzeteknek /Tatabánya, Várpalota, Dorog/ van, mivel a talaj, a felszíni vizek és a légszennyezés következtében veszélyes szennyező anyagok jutnak be a karsztba a beszivárgó csapadékkal együtt.
2. Az előbbihez hasonló felszíneken valamivel kisebb szerepe van a mezőgazdasági területek helytelenül kezelt és tárolt kemikáliáknak és a hígtrágyának.
3. Beépített karsztos területeken komoly szennyeződéseket okoz a vezetékes víz bevezetése csatornázás nélkül és mindenfajta nem szigetelt szikkasztó használata /pl. Rózsadomb alatti barlangok erősen fertőzött fekáliás vizei/.
4. A mélyszintű bányászati elszivárgó hidraulikus olajtermékei és más, bányában hagyott lebomló anyagok is jelentősen szennyezik a karsztvizeket /Dunántúli-középhegység/.

5. Túlzottan leszívott karsztos tárolókban a lecsökkent vízhozamok miatt relatíve nő a vizek szennyezettsége még állandó szennyező anyag utánpótlás esetén is. Budapesten a termálkutak túl nagy hozamú termelése miatt a langyos ill. gyógyforrásvizek hőmérséklete, összes oldott anyagtartalma és gáztartalma is csökken, míg fertőzőttsége növekszik. Túlságosan kis nyomásszint esetén a Dunavíz is behatolhat a karsztba és tartósan szennyezheti a gyógy- és ivóvízbázisokat /Budapest és Esztergom/.

A mennyiségi hiányok idővel utánpótlódhatnak, de a mélykarszt elszennyeződése tartós karsztvízminőség romláshoz vezethet. Mindezek a károk elkerülhetők lennének, ha a védőterületeken szigorú vízgazdálkodási és vízkormányzási rendszerek működnének. Felül kell vizsgálni azt a koncepciót, hogy jó minőségű és nagymennyiségű karsztvízkészleteinket szabad e pillanatnyi gazdasági és politikai célokra elherdálni.

Maucha László

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

HÉVIZI kérdőjelek?!?

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége Zala Megyei Szervezete 1988. október 28-án Hévízen, az Állami Gyógyfürdő-kórház kulturtermében szakmai konferenciát szervezett

TERMÉSZETI ÉS GAZDASÁGI KINCSEINK: A HÉVIZI TÓ címmel.

Társulatunkat Gádoros Miklós és Szablyár Péter képviselte. Az elhangzott vitaindító előadás és a felkért hozzászólók korrefereátumainak ismertetése helyett azokat a fő gondolatokat ismertetem, amelyek a gyógyítást és a gazdaságot /bányászat/ szembeállító és patthelyzetbe jutó vita alapkérdéseire egy kicsit sarkítva világitanak rá:

dr Gyarmati József /főigazgató helyettes, Állami Gyógyfürdő-Kórház Hévíz/

Hetedik hónapja a 300 l/s-os "kataztrófa-szint" alatt van a tóforrás hozama /az egészségügy által minimum szintnek tartott 330 l/s már 1987-ben sem volt biztosított!/. A tó vízfelszínének hőmérséklete 2,5-3 C^o-al esökkent. 25-ről 125-130 nap/év-re toldott ki a 30 C^o alatti tófelszínhőmérsékletű napok száma! A tó összfelületének csak 0,7 %-án tudják a a hőmérsékletet /a hőkéfény segítségével/ 31 C^o-on tartani.

Horváth Lajos /hidrogeológus, KÖVIZIG Szombathely/

Az utolsó hat hónap átlagos hozama 290 l/s volt a tóforrásnak, érdemi javulás nincs! Fő feladat: a leállított beavatkozási munkálatok lezárása a minimális környezeti károsítással. Illegális hévískutak nincsenek, de tény, hogy a pontos vízkivétel mennyiségének mérése helyenként nem megoldott. Sümeg és Hévíz között 12 községben nem megoldott az egészséges ivóvizellátás, némelyikben 1000 ml/l a kutakból nyert víz nitrát-tartalma. Ezek az u.n. II. védővezetékben vannak, de ezt a kérdést is meg kell oldani!

Gebhardt János /bányászati igazgató, Magyar Alumínium-
ipari Tröszt/

A hazai bauxitvagyon ismert készleteinek kb. 2/3-a a karsztvízszint alatt van, a reménybelinek 50 %-a.

A készletek ezévi leértékelése következtében az ismert bauxitvagyon kb. 25 %-al csökkent, így az eddig becsült 27 év helyett 18 évre elegendő a hazai bauxitkincs, esetleg importra is számítani kell.

1993 után Nyirád térségében a bányászati célú vízemelés megszűnik; 1994-től 134 m³/perc, 2010-től 60 m³/perc lesz a térségi vízemelés.

Orbán Tibor /főmérnök/, Kiss István hidrológus /Bakonyi Bauxitbánya/
Ismertették a vállalat fő termelési mutatóit, a gazdasági és termelési eredményeket, a vízemelés mértékének csökkentésére tett intézkedéseket.

Dr. Megyeri Mihály /olajmérnök, Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat/
Egy rendszer-szemléletű geokémiai vizsgálat-sor és egy szivattyuzással támogatott vizellátási javaslatot dolgoztak ki és adták át a MTA-nak.

Fábián Gábor /erdőmérnök, Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság, Keszthely/
A tó körüli erdők sorsának mielőbbi rendezését javasolta, ismertette az erre vonatkozó terveket és a terület védetté nyilvánítására vonatkozó korábbi javaslatot.

Dr. Balogh István /főorvos, Állami Gyógyfürdő-Kórház, Hévíz/
Mint a tóvédő egyesület tagja javasolta, hogy "vízvédelem" helyett "embervédelmi" eljárásokat vezessenek be mielőbb!

Vancsura Miklós /gazd.igazgató, Állami Gyógyfürdő-Kórház, Hévíz/
A kibányászott bauxit nem reprodukálható jellegét a tó és gyógyhatása /eddig/ folyamatosan megújuló jellegével és értékével hasonlította össze, sürgős intézkedést követelve.

Gádoros Miklós /főtitkár, MKBT/
Javasolta, hogy a szakértői vélemények olyan

homogén rendszerét szolgáltatassák az egyes részterületek szakértői, hogy azokból ne legyen lehetséges különböző érdekeknek megfelelő állásfoglalásokat összeállítani. Az érintett szakemberek között nevezéktani egyeztetést javasolt /vizvédelem, tóvédelem, stb/.

A szakmai vita a tóvédő egyesület titkárának szenvedélyes hangú zárógondolataival, ill. dr Gyarmati főorvos zárszavával ért véget.

SZP

A **Magyar Nemzet** 1988. november 9-i számában Buzza Péter tollából cikk jelent meg a konferenciáról "A miniszterek nem jönnek? A hévízi ultimátum" címmel. Ebben idézi Gádoros Miklós felszólalásának egyik részletét:

A miniszterek nem jönnek?

A hévízi ultimátum

...metékeseitől a tóvédelem minden érintett és érdekes felet meghívtak — így summarizálta ezt az ismerős históriát a Karszt- és Barlangkutató Társulat felszólaló főtitkára:

— Ha el is hangzott itt, hogy a nyolcvanas évek elején figyeltek fel a problémára, azt már a bányanyitáskor, évtizedekkel korábban a leghatározottabban megmondták a szakemberek, hogy a bányászat kedvéért tervezett drasztikus vízkivétel káros hatással lesz a Hévízi-tó forrásainak hozamára. Akkor erre azt válaszolták, akiknek hivatal adott az isten: az, kérem, egyáltalán nem biztos. De ha mégis bekövetkezne, nos, akkor azonnal intézkedünk!

A sors úgy hozta: igazuk lett a hidrogeológusoknak. A tóforrás vízhozama katasztrofálisan csökkent. Igen ám...

ba
tá
sér
E
sen
Tib
egy
más
mel
ben
rep.
enn
let
for
na
is
tő
v

MEGJELENT!

a Mátyás-hegyi-barlang turatérképe, a barlangi turatérkép sorozat első /A3 formátumu/ lapja.
25 Ft.-ért kapható a Társulat Titkárságán!

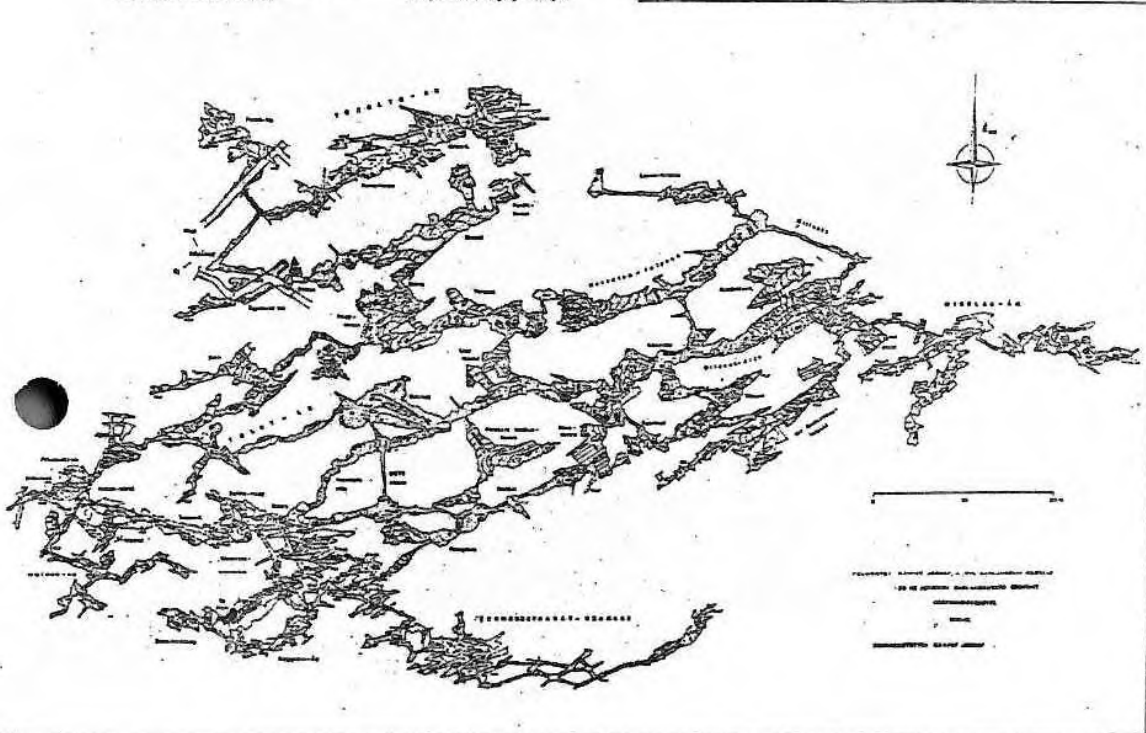
BARLANGI
TURATERKEPEK

1

A BARLANG FŐ ADATAI
DIE HAUPTANGABEN DER HÖHLE
MAIN DATA OF THE CAVE

MÁTYÁS-HEGYI- BARLANG

Estaterterf. szám: Estaterternummer: Cadastral number:	4763/1
A bejárat tisz. magassága: Seehöhe des Einganges: Entrance elevation:	202,5 m
Felmérő dátum: Vermessungs Gesamtlänge: Surveyed total length:	4810 m /1986.09.30./
Legnagyobb vízszintes kiterjedés: Horizontale Ausdehnung: Maximal plan extension:	310 m
Legnagyobb függőleges kiterjedés: Vertikale Ausdehnung:	107,6 m /+15,5, -92,1/

ÉSZREVÉTELEK A KONGRESSZUSSAL KAPCSOLATBAN

Bizonyára emlékezetes az MKBT tagsága előtt az a küldött-közgyűlés, amelyen a jelenlevő küldöttek aggályaikat fejezték ki, hogy Magyarország elvállalja a 10.Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus szervezését.

Elvállalta.

Később felvetődött, hogy mégis le kellene mondani a szervezés jogáról. Nem mondtunk le.

Viszont ez év júniusában lemondott a szervezőbizottság vezetője.

.....

Az új vezető, Hazslinszky Tamás csak úgy vállalta el a megisztelő posztot, ha feltételeit írásban rögzítik.

Ezek a feltételek sem előttem, sem a tagság előtt nem ismeretesek. Az MKBT tagsága a kongresszus szervezése körüli problémákról és a kongresszusról csak azt érzékelte, hogy a Misorfüzet vékonyabb lett és három hónaponként jelenik meg és az első oldalon írt, bőségesnek nem mondható tájékoztatást kapta.

A tagság előtt az sem tisztázódott, hogy az első körlevél miért csak Londonig jutott, majd néhány hónappal később vissza a Társulathoz.

A fent leírtak alapján szükségesnek tartom a kongresszusi kemping szálláshely körüli huza-vona helyzetét közölni.

Első felállásként az volt a koncepció, hogy a Pálvölgyi-kőfejtő ad otthont a szpeleo-kempingnek.

Ez több szempontból is igen jó és kézenfekvőnek látszott; a barlang közelsége, izolált helyszín stb.

Az új szervezőbizottság vezetője szeptember elejéig különféle indokokkal elhárította a szpeleokemping témájának velem való megtárgyalását.

Szeptember elején nem hivatalosan megtudtam, hogy a kemping Törökbálinton lesz.

Tiltakozásomra újból tárgyalta az ügyet a szervezőbizottság. Kérésükre többféle tervet leadtam a szepteleokemping létesítésével és üzemeltetésével kapcsolatban.

A KVM területileg illetékes Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósága az ősz folyamán elkészítette a Pálvölgyi és Mátyás-hegyi-kőfejtő rendezési tervét.

A kiviteli terv több millió forintba került volna.

Említenem sem kell, hogy maga a kemping kialakítása ennek az összegnek csak kis része, a többi egyéb költséget takar.

Magától értetődik, ennyi pénz nem állt - a szűkös gazdasági helyzetben - a terv megvalósítására, rendelkezésre.

A döntést a KVM magasztisztségű illetékese hozta.

Mindazok mellett, hogy a KVM minisztere, Dr. Maróthy László a kongresszus egyik védnöke, a szervezőbizottság nem hozta tudomására az alsóbb szinten hozott nevetséges döntést. Inkább az egyszerűbb megoldást választotta: lefoglalta a törökbálinti pusztaásgban levő kemping egy részét.

Ezután az MKBT elnökségi ülésén az ügyvel kapcsolatos nem-tetszésemet fejeztem ki és javasoltam, hogy a Pálvölgyi-kőfejtő fölött levő Francia-bányában /ott, ahol az 1987. évi, első központi kutatótábor volt/ létesítsünk kb. 150 főre alkalmas kempinget - tábort.

Ezt kevesebb pénzen vehetnék igénybe a résztvevők és számos előnye lenne azzal a hátrányával szemben, hogy nem minden résztvevő férne el itt.

Sajnos, az elnökség ötletemet nem támogatta, azzal az indokkal, hogy a résztvevőket nem szabad megosztani.

A résztvevők, véleményem szerint, a szállást illetően megosztva lesznek eleve, mert van aki szállóban, van, aki a diákszálláson, sokan ismerősöknél /lesz olyan is, aki "vad-kempingben"/ fog megszállni.

A törökbálinti kemping ellen szól az a tény is, hogy a hazai barlangászoktól itt szinte hermetikusan elzáródnak a konferencia kempingben megszálló résztvevői.

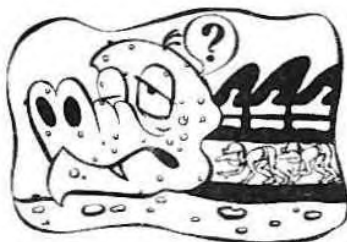
Természetesen gondolni sem merék oly merész ötletre, hogy netán a Pálvölgyi-kőfejtő udvarán és a Francia-bányában mindenki kényelmesen elférne.

Az ügyvel kapcsolatos részletesebb tájékoztatást és elképzeléseimet a januári közgyűlésen a tagság elé terjesztem, addig is kérem megértő támogatásokat.

Adankó Péter

a szpeleokemping felelőse

/ezidáig még senki sem váltott le erről a tisztségről/

Szovjet
barlangász
humor
/Alexander
Vorobjev, Kiev/
NKS News 1987.
Jubius

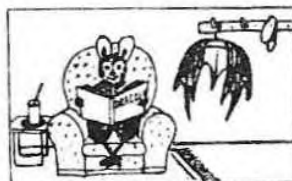
IMPORT HUMOR

Csodálatos kilátás!

A böregér....,
a böregér....,
időnként leveti
a bőrét!
Mitt.d.Land.f.
HK 00. 1/c6

Vigyázz!!!Kő!!!

-Nem inkább mammutot kellene raj-
zoldia?
/Journal of The Sydney Speleologi-
cal Society, 198/., 1./

A kótél szabadi

MTESZ - egyesületi használatra !

Kiadja: Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

Szerkesztette: Szablyár Péter

Felelős kiadó: Gádoros Miklós

Készült: 1 100 példányban

88/2254 MTESZ Házinyomda, Budapest.

Felelős vezető: Boncza Gábor